

BUTLLETÍ DE LA COLÒNIA I VILA DE FORCALL

FORCALL Bisgargis

ANY XLIII - N.º 282 - PRIMAVERA 2004 - Dipòsit legal: B. 12.028-70

EDITORIAL

PAGAR EL DESPILFARRO

Uno de los problemas más serios de este mundo en que vivimos es identificar a quien nos hace perjuicio. Es decir, en la Edad Media, si tenías un mal señor, le conocías nombre y apellidos. Si alguien hacía la guerra, se podía identificar. Ahora, los responsables de muchos desastres naturales o económicos se esconden detrás de complicadísimas redes de empresas a las que es difícil de identificar, incluso para los expertos dedicados a ello. Lo cual significa que es muy difícil hacerles pagar la factura de sus actuaciones, cuando éstas son nocivas y resulta que al final somos los ciudadanos los que acabamos «apechugando» la cuenta. ¿Se acuerdan de Aznalcollar o del Prestige? (por citar los de casa).

Vamos a por el "Protocolo de Kioto", hay que apostar por un desarrollo sostenible, como se pretende con actuaciones como la Feria de Cincorres. Ciertas empresas de productos químicos están aumentando el CO₂ del aire y hemos llegado a un grado tal que hay que reducir las emisiones. Para empezar, las alergias, problemas de intensidad de rayos solares y otras alteraciones de la salud, por descontado van a la caja común. Pero cuando deben cambiar los sistemas para no seguir deteriorando el medio ambiente, nos van a repercutir los costes.

Claro, lo importante es que el beneficio de las empresas no se resienta, regla de oro de nuestro sistema económico, pero, ¿y el ciudadano de a pie? A ese se le castiga primero con las consecuencias y después paga «el pato». La verdad, con empresas cada vez mayores, con grandes fusiones, con la capacidad de éstas cada vez mayor de influir en los gobiernos... tengo la sensación de que estamos más indefensos y a merced de lo que a ellas les interesa. Bueno, que con todo nuestro progreso, antes sabíamos de Pedro el Cruel o de Iván el Terrible y ahora no sabemos a quien benefician ciertas decisiones, pero como en la Edad Media, seguimos pagando los mismos.

LA COLONIA FORCALLANO-CATALANA RECONOCIDA COMO CENTRO VALENCIANO EN EL EXTERIOR

Nuestra asociación ha sido reconocida como Centro Valenciano en el Exterior y ha sido debidamente inscrita en el Registro de Centros Valencianos en el Exterior, según resolución de fechada en Valencia el día uno de diciembre de dos mil tres, firmada por la Subsecretaria de la Conselleria de Presidència Doña Amparo Koninckx Frasquet.

Con este reconocimiento, nuestra asociación culmina un proceso iniciado hace tiempo y que nos afianza como uno de los centros que promueve la cultura valenciana, desde un punto de vista forcallano, tanto en Cataluña como en todos los ámbitos de actuación que recogen sus Estatutos. En nuestros Estatutos figuran determinados como fines propios de la entidad los siguientes:

“La creació, recopilació i divulgació de la informació envers la cultura, història, art, costums, festes, etc. de la Vila del Forcall i de la seva comarca.

Promocionar i mantenir els llaços de relació amb la Vila, dels associats que no resideixen al Forcall.

L'organització, en general, de totes aquelles activitats que s'adrecin a fomentar l'interès en el coneixement de l'entorn forcallà a fi d'un millor compliment de llur funció social.

Informar mitjançant el butlletí “Bisgargis”, de distribució gratuïta, com a eina de recull de l'actualitat de la Vila del Forcall i de la seva història.”

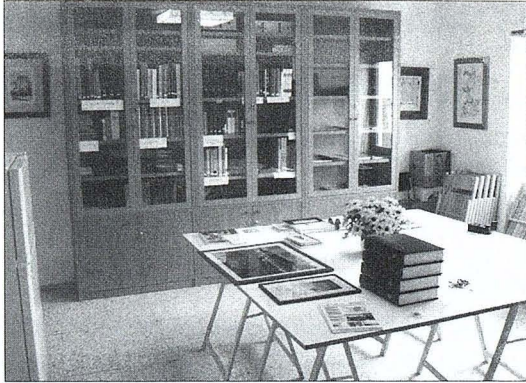
La Conselleria de Presidència de la Generalitat Valenciana, tras reconocer que nuestra asociación es una organización con un funcionamiento de acuerdo con criterios democráticos y que ha sido constituida sin ánimo de lucro, ha dictado la resolución que seguidamente transcribimos en forma literal, ya que tiene una importancia histórica para nosotros.

“RESUELVO. Reconocer como Centro Valenciano en el Exterior a la entidad denominada COLÒNIA FORCALLANO-CATALANA, de Barcelona, y ordenar su inscripción en el Registro de Centros Valencianos en el Exterior, atribuyéndole el número CVE-10.”

JORNADES DE PORTES OBERTES AL LOCAL DE LA COLÒNIA

Els dies 18 i 19 d'agost el local de la Colònia Forcallano-Catalana estarà obert al públic de les 5 a les 7 del vespre. Per descomptat que tothom que ho vulgui el pot visitar posant-se en contacte amb qualsevol membre de la Junta Directiva, però tenint en compte que a l'agost és quan més associats es troben a Forcall, hem cregut convenient fixar unes dates per facilitar la visita.

El que pretenem amb aquestes jornades és donar a conèixer aquesta instal·lació al públic en general, oferir un servei al soci, que així podrà regularitzar qualsevol situació personal (altes, baixes, Bisgargis que falten, etc...) i mostrar les millores que recentment s'han fet al local, mobiliari nou, quadres i fotografies, difondre l'interessant fons bibliogràfic de que dispo-

sem, gràcies a les donacions que ens han fet la Generalitat Valenciana i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Us esperem a tots i totes en aquestes jornades que per nosaltres son una experiència nova que voldríem anar repetint. Pels que no ho sabeu, el local de que disposem a Forcall ens l'ha cedit l'Ajuntament i es troba a l'edifici de l'antic Hospital (on estava el consultori del metge).

RENOVACIÓ DE LA PÀGINA WEB DE LA COLÒNIA www.coloniaforcall.com

Des de primers d'any, el grup de joves format per Anna Viñas Cullell, Jordi Martí Prats i Hèctor Peñarroya Asensio estant treballant per tal de renovar i donar contingut a la pàgina web de la Colònia, pel que han proposat un nou esquema de menú, per tal de fer-la més atractiva i útil pel visitant.

Van suggerir a la Junta Directiva la contractació d'un domini propi, per tal d'aconseguir un nom més curt, disposar de més capacitat (fins 100 Mb), més estabilitat a la xarxa i facilitar al màxim l'accés.

Una vegada obtingut el domini, han començat a confeccionar la pàgina, www.coloniaforcall.com, recopilant dades, fotos, documents, i enllaços amb altres pàgines d'interès. Està en formació, i al llarg de l'estiu esperem que se li pugui donar l'empenta definitiva.

En aquesta tasca podeu intervenir tots i totes. Per tant, si us agrada el tema i ho desitgeu podeu adreçar-vos a qualsevol membre de la Junta per tal de participar, en la manera que us sigui possible.

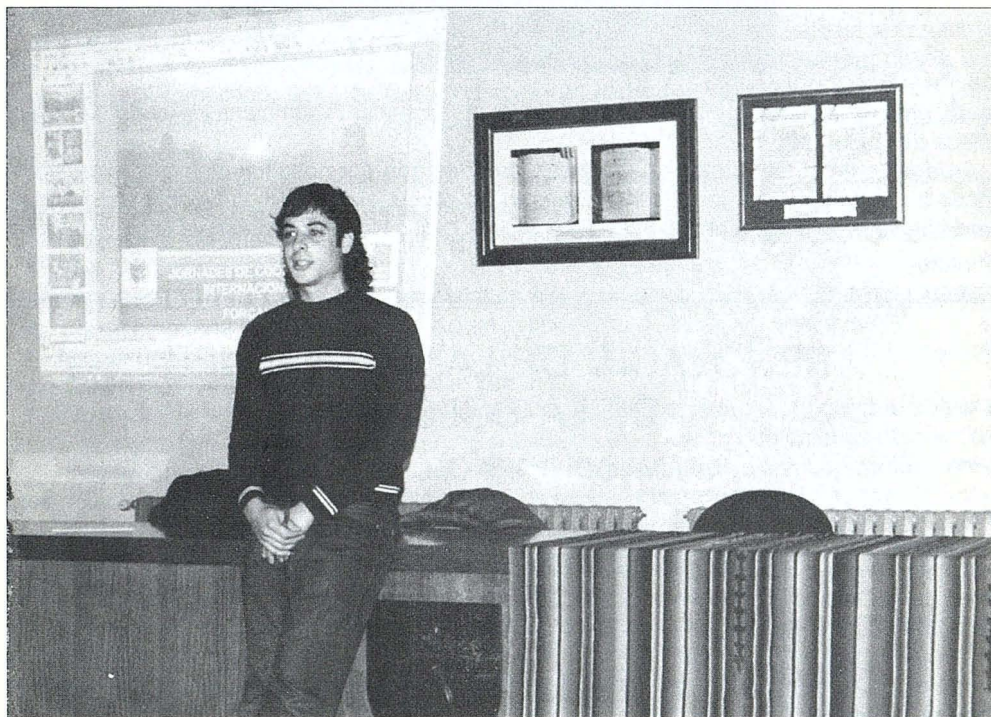
Cal dir que la Junta Directiva ha estimat convenient proposar a aquest grup de joves, amb aquest projecte, per al Premi "Generalitat Valenciana-Mariano Martínez: Juventud Valenciana en el Exterior", que convoca la Direcció General de Cooperació i Relacions Externes de la Conselleria de Presidència de la Generalitat Valenciana.

INSTITUT MAIA GUILLERMO WOODS

Un forcallà per Guatemala

Escric aquestes paraules per donar a conèixer el treball que es va dur a terme a Guatemala; a la terra de l'Ixcan (Ix'q'an: en idioma maia vol dir dacsà groga o dacsà madura), concretament a la Comunidad de Pueblo Nuevo en l'Institut Maia Guillermo Woods.

Al setembre de 2003 vaig emprendre el vol per a participar en un programa de Cooperació Internacional durant un any emès per l'ONG PROIDE que col·labora directament amb PRODESSA amb seu en Ciutat de Guatemala.

Víctor presentant el seu treball de Guatemala, la passada Setmana Santa, a la Sala Capitular de l'Ajuntament de Forcall Foto: Conxita Cardona.

PROIDE, l'ONG que facilità aquest viatge coopera des de fa 6 anys amb aquest Institut, sorgit per tal de donar a les comunitats una educació basada en la Igualtat de Gèneres i la Pau així com el desenvolupament de projectes que permeten un Desenvolupament Comunitari Sostingut i un retrobament en la Cosmovisió Maia dintre d'un marc de Reassentament Poblacional com a conseqüència de la firma dels Tractats de Pau i l'etapa de Retorn de la població de les famílies refugiades a Mèxic o amagades per les muntanyes de l'Ixcán (CPR's: Comunitats de Població en Resistència).

Aquestes comunitats corresponen a la part oblidada de Guatemala, a aquella població que van sofrir les vertaderes injustícies socials des de primera fila amb les anomenades

Masacres de l'Ixçán (recollides en la publicació de Masacres en la Selva per Ricardo Falla) essent la seva màxima en els anys 1981-1982 i conclouent després de 36 anys de conflicte intern amb els Tractats de Pau l'any 1996.

Ara per ara les comunitats intenten continuar endavant... de la forma menys feixuga possible dintre del marc desolador d'una economia empobrida i per la falta de mitjans de quelcom naturalesa... es viu amb plena precarietat... però sempre agraït a la vida l'oportunitat de poder veure un nou dia.

La participació personal en aquest projecte mantenia dues vessants diferents:

- Per una banda la formació de formadors a nivell de docent per a futurs professors de l'àrea impartint classes a nivell de Diversificado (4art, 5è i 6è).
- Per l'altra banda un recolzament al desenvolupament de l'Eix Productiu de l'Institut amb la instauració d'una Estació Meteorològica, una Granja d'Aus d'Engreix, una Granja d'Aus Ponedores, una Granja de Porcs, un Jardí de Plantes Medicinals, una Planta Processadora de Concentrats i un Viver de Hule.
- I realment, la vessant més important pot ser la personal, el conèixer una nova cultura, una nova forma d'entendre la vida, una nova forma d'assolir coneixements des de la senzillesa i la pobresa.

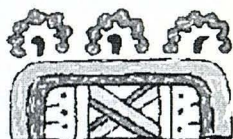
Víctor LLàcer i un grup de nois i noies maies a Guatemala.

Aprofito aquest medi per agrair a l'Ajuntament de Forcall la intencionalitat de participar en el desenvolupament d'un projecte en l'Institut Maia Guillermo Woods; participació indicadora d'una sensibilització necessària per obrir els ulls al món que ens envolta.

Amb la intencionalitat de tornar aquest any per aquestes encantadores terres s'acomiada cordialment: Víctor Llàcer i Garcia (en nomenclatura forcallana Caixetes Menut) i des del Instituto Maia Guillermo Woods us enviem en idioma Maya Mam aquestes paraules:

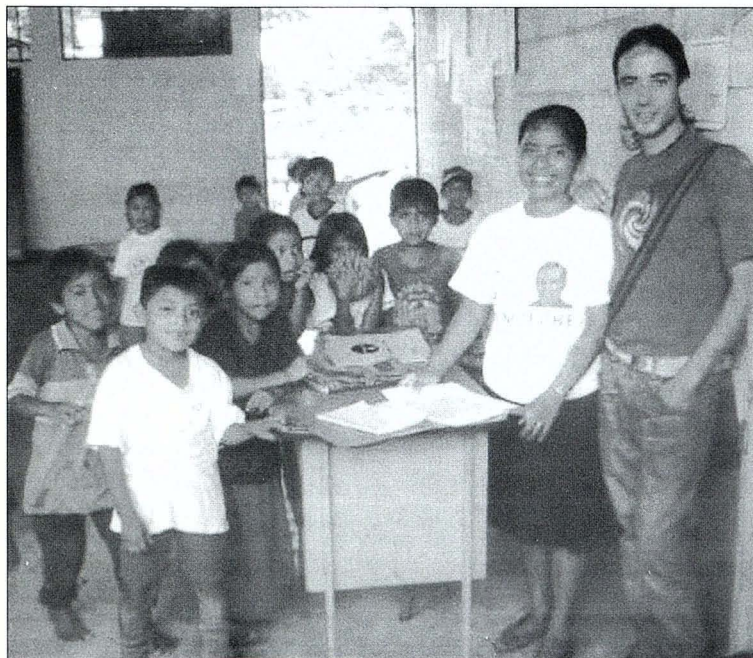

Toj tb'1 Tanmi Kya'j ex Tanmi Tx'otx'
nxi nq'o'na jun q'olb'eb'1.
En nom del Cor del Cel i el Cor de la Terra
rebeu una cordial salutació.
- Instituto Maya Guillermo Woods -

Kyaj Q'anil **4h**

16 d'abril de 2,004.

Víctor Llàcer a una aula de nens maies.

El sol
se mete
entre las tejas
Con esta tranquilidad
de mirar
que hay dentro
de nuestras casitas...
Y se pone pálido
al ver
que con su luz
es más clara
nuestra pobreza
(Umberto Ak'ab'al)

FESTA DE LA CASA DE VALÈNCIA DE GAVÀ

Els dies 16, 17 i 18 d'abril la Casa de València de Gavà va celebrar la seva festa, que és molt popular en aquesta població de les rodalies de Barcelona. Dintre d'un intens programa festiu, destaquen actes com la cremà de dues falles, una d'elles infantil, o la colorista marxa de Moros i Cristians, que omplen els carrers de Gavà d'un ambient totalment valencià. La Colònia Forcallano-Catalana va tenir l'honor de ser convidada a assistir i va voler agrair la invitació obsequiant-los amb un exemplar del llibre "La independència de las aldeas de Morella (1231-1691)" que es va lliurar al seu president, Sr. Vicente Blay al finalitzar la marxa de Moros i Cristians. Aquest moment queda recollit en la fotografia que il·lustra aquestes línies, en la que el podem veure acompanyat dels vocals de la Colònia Forcallano-Catalana Ismael Carbó, Carme Ferrer i Sergi Bordàs.

Foto: Irene Bordàs

SETMANA SANTA

Entre fred i neu, entre tradició i festa, van passar els dies de les «minivacances» de Setmana Santa. El Dijous Sant ens va sorprendre amb un temporal de neu que va fer les delícies dels xiquets i va portar mal de cap a més d'un, ja que aquests dies son de màxima afluència turística a Forcall i a tota la comarca Dels Ports. El temps es va mantenir inestable i fred, però les precipitacions van ser escasses i es van poder passar els dies amb una certa tranquil·litat.

Al local del menjador d'escola, a la plaça Major, es va instal·lar una parada de comerç just, amb la col·laboració d'un grup de joves forcallans, per tal d'ajudar als projectes dels missioners diocesans. Es venia artesanía i productes d'Àfrica, Amèrica Llatina i Àsia. Per tancar la Setmana Santa va tenir lloc un concert de música clàssica a l'església de Forcall, El mal temps va propiciar una fallida en el subministrament elèctric que va deslluir l'acte, però val la pena destacar aquesta actuació que no és habitual a la nostra parròquia.

PULSO FORCALLANO

CARRETERA CV-124

Actualmente se están llevando a cabo las obras de adecuación de la carretera CV-124 desde el empalme de la carretera Morella-Zorita hasta Cincorres, aunque en un primer momento estas obras solo incluyen la mejora de la vía hasta la Masía Freiximeno, a la espera de si el presupuesto disponible en el presente año permite que la mejora de la carretera llegue a Cincorres.

Las obras consisten en la mejora del firme y ensanche de la carretera que variará entre uno y dos metros según la zona, si bien también se mejora sensiblemente alguna curva y se ensanchan los pequeños puentes de la carretera de Cincorres. Estas obras las lleva a cabo la Conselleria de Infraestructuras siendo Sedesa la empresa encargada de la ejecución. No obstante, casi a punto de acabar las obras ha sido la empresa Renomar –adjudicataria de las Zonas Eólicas Dels Ports– la que ha aparecido aportando recursos económicos para que alguna curva se mejore.

El inicio de las obras fue en abril y tenían un plazo de ejecución de tres meses, acabando a principios de julio; sin embargo, estas obras se alargarán en el tiempo debido a que se quiere actuar en la curva de la Consolación, realizando desmontes y taludes para reducir el riesgo de que las piedras caigan a la carretera, lo que como sabemos supone un peligro a viandantes y conductores.

Estas obras suponen un avance importante en la comunicación de Forcall y supondrán que todos los accesos al pueblo desde las diferentes carreteras estén mejor acondicionados, ya que las obras de la carretera hacia la Mata siguen también su curso. Se consigue una mejora demandada por todos los forcallanos y también desde el Ayuntamiento, ya que el Alcalde mantuvo el año pasado en el mes de julio una reunión con los responsables de la Conselleria para exponerles el problema que tenía Forcall con la CV-124, en sus accesos y el mal estado del firme con los múltiples baches que se habían hecho sobretodo en el casco urbano, como consecuencia del paso de camiones por el pueblo cuando estuvo cortada la carretera Morella-Zorita. Los responsables de la Conselleria actuaron dando órdenes de tapar los baches y realizando un proyecto pendiente de aprobación al final del año, siendo positiva su resolución.

A pesar de la mejora que las obras comportan, se ha generado un malestar entre los forcallanos y usuarios por los cortes intermitentes de carretera y porque en algún caso se ha invadido alguna de las fincas colindantes sin la autorización pertinente del propietario o se ha cogido parte de las fincas sin previo aviso; afirmando la Conselleria que estas estaban expropiadas desde la construcción de la carretera en la década del año 1930. Estos cortes continúan y se pasará a cortar de manera total durante unos diez días hasta Freiximeno, pasando el corte después hasta el empalme de Morella, que estará cortada sobre unos quince días.

AGUA

Se está procediendo a la mejora de la red de abastecimiento de agua potable a la población, con actuaciones que comprenden el cambio de la canalización desde la Font de l'Om hasta el depósito. Este cambio de tubería supondrá una mejora importante en cuanto la antigua solía tener muchas roturas con las consecuentes pérdidas de agua y la consiguiente reparación y el gasto que esto comporta. Esta obra es ejecutada directamente por el Ayuntamiento.

También en la mejora del abastecimiento de agua cabe recalcar que han empezado las obras de suministro de agua de Zorita y que comprenden la instalación de una bomba de agua y conexión con la actual canalización. Esta obra cuenta con un presupuesto de 22.000 Euros y se enmarca en el Plan de Infraestructuras Hidráulicas de la Diputación. Con estas obras que estarán definitivamente acabadas para este verano se conseguirá acabar con el grave problema que se arrastraba en la población al verano; que impedía tener un agua buena.

PISCINAS Y CAMPO DE FÚTBOL

Están llevándose a cabo las obras de acondicionamiento del campo de fútbol que comprenderán la plantación de césped en las piscinas, lo que se ha hecho ya por tal de que pueda ser disfrutado en la época estival. Además estas obras conllevarán la construcción de unos vestuarios independientes de los de las piscinas y la siembra de césped en el campo de fútbol, donde en ambos casos se han iniciado las actuaciones por tal de que el año que viene el equipo de fútbol alevín pueda empezar la temporada con normalidad. Las obras se enmarcan dentro del Plan de Deportes 2001-2005, realizándose en dos anualidades y con un presupuesto de 105.177 Euros, de los que Generalitat aporta 47.329, Diputación 47.329 y Ayuntamiento 10.517.

CAMINOS RURALES

El pasado mes de junio, el alcalde de Forcall junto con el de Olocau del Rey, mantuvieron una reunión con el Secretario General de la Conselleria de Agricultura en Valencia que sirvió para solicitarle la inclusión en el programa de ayudas para la pavimentación de caminos rurales e interesarse por la tramitación del expediente. La reunión fue positiva ya que se comunicó que se habían aprobado los proyectos de ambos pueblos del programa del 2003, pero que no se había notificado aún la resolución a causa de algún error administrativo pero que está se haría en breve, lo que supondría la mejora del camino solicitado a finales del 2002, por un importe de unos 91.000 Euros.

GEGANTS

«Els gegants» de Forcall participarán en la conmemoración de los 60 años de los gigantes de Vinaròs, donde participarán gigantes y cabezudos de Cataluña, Baleares y Comunidad Valenciana. Los actos consistirán en una plantada por la mañana del día 26 y una cercavila por las calles de Vinaròs.

Santiago Pérez Peñarroya
Alcalde de Forcall

I JORNADES DE LES FESTES DEL FOC

Foto: *Ismael Carbó*

La lluvia no impidió que Forcall se convirtiese en el centro de las fiestas del fuego del País Valencià. Nuestro pueblo acogió los fines de semana del 22 al 29 de mayo la Primera Edición de las Fiestas del Fuego. A primera hora del día 22 en el Ayuntamiento de Forcall se inauguró una exposición que realiza un recorrido por la Santantonà y los demonios de la población. También por la mañana, en la plaza se inauguró una exposición en la que se plantaron figuras del Bestiario de los correfocs «Bou de Foc», Drac Galifardeu, Xancut i Ventall dels Dimonis de Vinaròs y Dracs de Castelló. En el salón de sesiones del ayuntamiento se celebró un encuentro de trabajo entre todos los grupos que se han concentrado en Forcall durante el tiempo de duración de las jornadas. Así mismo, se organizó un debate en el que se analizó el pasado y presente de las fiestas del fuego. Al mismo tiempo se desarrolló un taller de fuego para todos los vecinos y participantes que desearon formar parte. En la plaza Mayor se ofreció una muestra de percusión y se presentó el disco compacto «Foc d'encenalls, tocs i balls de dracs i dimonis» a cargo del grupo de percusión de Botafocs. Por la noche se

celebró un correfocs con los grupos Botafocs de Castelló, Ball de Dimonis de Vinaròs y Bestiari. La noche la cerraba «La Folkabanda».

En el segundo fin de semana se celebró un encuentro de dolçainers y tabaleters y una plantada de Gigantes y Cabezudos. El objetivo de las jornadas, además del encuentro, es incidir en la Santantonà de Forcall como punto de referencia de estas fiestas del fuego. Al mismo tiempo, se pretende recabar apoyos para la declaración como Bien de Interés Cultural de nuestra querida Santantonà.

FOLKLORE FORCALLÀ A LA FESTA DE LA MADALENA DE CASTELLÒ

El folklore forcallà va estar presentant a les festes de la Madalena de Castelló. El dia 20 de març de 2004, dia del Pregó, les Gitanetes i el Grup de Tabaleters i els Dolçainers de Forcall, van actuar a Castelló lluint una gran pancarta amb el nom del poble. A la foto superior veiem el grup de Gitanetes format, a l'inferior, tots els participants. A la fila inferior, d'esquerra a dreta, Agustí Celma, Joan Altaba, Pablo Chervet, Ana Carbó, Àlicia Amela, Jesús Segura i Blai Peñarroya; a la segona, Maite Ramia, Lidón Castel, Marta García, Ana García (Morondes), Emma Membrado, Sara Dabón, Paula Aguilar i Mònica; a la part superior els Barreros, Marc Molinos i Marcos García. Fotos: Toni García.

DES DE L'ESCOLA

«Encara ara recorde aquell primer dia d'escola, quan tots els xiquets menuts arribaven agafats de les mans de les seues mares, amb la motxilla nova i tots contents i nerviosos per començar aquella nova experiència. Altres més majors tornaven a l'escola altra vegada..... després d'haver passat un estiu molt divertit!!

Tots junts hem passat un curs escolar ple d'activitats enriquidores que hem disfrutat moltíssim o que almenys molts de nosaltres hem intentat que així fora.

Hem viscut tots junts moltes aventures, hem visitat castells on fa milers d'anys van viure cavallers i fins i tot princeses, els més majors s'han convertit en *futbolistes* professionals competint en el camp del *Vila-Real*, alguns de nosaltres hem escalat una gran *Roca* i altres han viatjat a muntanyes nevades. Molts de xiquets han pogut ser *locutors* de *ràdio*, *cantants*, *músics* o grans *escriptors* per un dia i fins i tot la majoria han pogut navegar per un important *riu* de la nostra geografia.

I ara l'aventura s'ha acabat, per a molts començarà una nova etapa en la que també aprendrem coses noves que ens ajudaran a ser persones.»

Mariló Vallés Vizcarro

Directora del col·legi de Forcall

Visita al delta del riu Ebre dels xiquets d'escola.

MILLORES A LES ESCOLES

A l'escola de Forcall s'han realitzat unes obres de millora en les seves instal·lacions. S'ha renovat el vallat, la porta del pati i s'ha dividit una de les aules per donar cabuda a tots els alumnes. S'ha procedit també a reparar el paviment de la zona esportiva i de jocs, quedant pendent la construcció d'un menjador escolar dins del centre per evitar desplaçaments pel casc urbà de la població. El menjador dona servei a nens i nenes de Forcall, Todolella, Ortells, Villores i Palanques. La Conselleria de Cultura i el propi Ajuntament han finançat les obres.

RUTA PEL FORCALL

El passat mes de maig un grup de 40 amics de Castelló aficionats al senderisme vam organitzar una ruta per Forcall. Eixint del poble, vam anar a la Moleta dels Frares. Allí, l'arqueòleg Ferran Arasa ens va explicar les excavacions que s'estan duent a terme actualment i les investigacions que s'han fet sobre Lessera. Després, pel mas de Sebastiana vam anar fins a la Todolella, on donàrem una volta pel poble. D'ací, l'autobús ens recollí per tornar a dinar a Forcall.

Per la vesprada visitàrem l'ajuntament en companyia de l'alcalde, Santiago Pérez, que ens feu de guia en l'exposició sobre el foc i el museu permanent.

Tots quedarem molt satisfets tant per la part cultural de l'excursió com per la meravellosa primavera d'enguany a Forcall, i manifestarem el desig de tornar a visitar el poble. Esperem que siga així.

José Miguel Carbó

ELECCIONS EUROPEES 2004

La jornada d'eleccions europees del dia 13 de juny va transcórrer a Forcall amb tota normalitat. La participació va ser del 62'91% i a la comarca dels Ports del 67'12%, prou per damunt de la participació mitjana estatal i autonòmica. Els 286 vots vàlids del nostre poble es van repartir de la següent manera: PSOE, 150 vots; PP, 123 vots; EUPV-ENTESA, 7 vots; ERPV, 4 vots; BLOC, 1 vot; y PCANNABIS, 1 vot.

TOPONIMIA FORCALLANA. EL MOLINO Y LA TORRE D'EN BLAI BERGA. LOS PALOS, NUEVOS PROPIETARIOS. XVI.

Me había fijado como meta de esta Sección llegar hasta la fecha en que la propiedad de los Cruilles sobre la Torre-molino de los Berga pasaba plenamente a manos de los Palos, el año 1875.

Un apellido, el de los Palos, forcallano desde antiguo. En un documento notarial de principios del siglo XIX aparece un convenio (1) firmado por D. José Palos, «fabricante de lanas». Es lo único que sabemos. Sin embargo el documento tiene para mí extraordinaria importancia. Hubiera pasado poco menos que desapercibido para el investigador con tal presentación: «Fabricante de lanas»; pero, al darnos a conocer a su hijo, Domingo, casado con María Guarch, ya no existía la menor duda. Se trata de los Palos, que luego serán los dueños de la Fábrica, que llegamos a conocer en plena producción.

El convenio entre José Palos y esposa, M.ª Antonia Eixarch, con su hijo Domingo y María Guarch, su esposa establece que los primeros mejorarán a sus hijos en el 3.º y 5.º de todos sus bienes y se reservaban 500 libras, con la condición de vivir en una misma casa (2). Así, dejan a sus descendientes una empresa en marcha, que continuarán desarrollando hasta alcanzar un gran complejo, donde instalar la moderna maquinaria, que tanto impulso y envergadura había de alcanzar.

Sería, por mi parte, un atrevimiento entrar en un tema nuevo sin poseer la suficiente documentación, que lógicamente debería estar en manos de los actuales propietarios. Esto significa que estoy en fase de acabar la Sección. No obstante, antes quisiera dar a conocer los tres instrumentos notariales de cada una de las etapas que precedieron a la consecución de la plena propiedad: arrendamiento, dominio útil y dominio directo o plena propiedad.

ARRENDAMIENTO DE LA TORRE-MOLINO D'EN BLAI BERGA (3). A. 1842

«Ante Juan Jovaní, D. Ramón Bruño, apoderado del Iltre. Sr. D. Vicente M.ª Salvador y Vidal, Coronel de los Ejércitos nacionales, Marqués de Cruilles y Varón de Planes, como marido de D.ª M.ª Manuela Monserrat, residentes en Valencia, arrienda a Francisco Palos, comerciante del Forcall, la casa-masía y molino con una muela corriente, con sus tierras de cultivo e incultas en las que existen algunas moreras y algún otro árbol, nombrada vulgarmente el Molino de la Torre de D. Blay, sita en partida del Sol del riu de Morella, cuyo molino con sus tierras linda con río Morella, con tierras de Rafael Peñarrocha, azagador o paso de ganado, tierras de la masía Grellera, propia de dicha Sra. Marquesa y rios Caldés y Cantavieja.

Arriendo por 16 años, desde 3 de abril próximo corriente.

Precio 20 cahices de trigo, bueno, limpio y de recibo y además pasado por la máchima, que abonará el 15 de agosto de cada año; más con los pactos y capítulos siguientes:

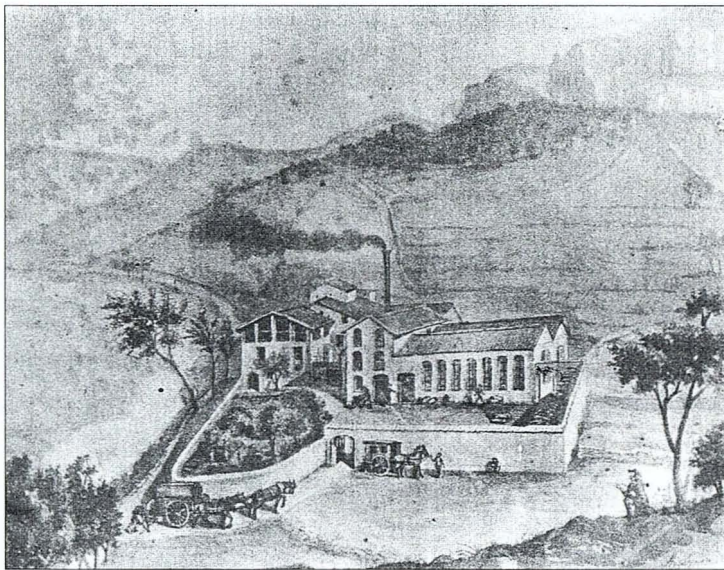
1.º Sólo para 16 años, de suerte que, para el 3 de abril de 1858 deberá dichi arrendador Palos dejar vacuas y expeditas y a disposición del dicho Sr. Marqués la expresada casa, masía, molino y tierras deslindadas.

2.º Que no podrá pedir rebaja el expresado arrendador de los 20 cahices, por ningún caso de peste, langosta, incendio, guerras, muchas ni pocas aguas, ni por otros casos que puedan suceder y que dependen de voluntad divina o malicia humana; pues se hace este arriendo a todo riesgo y contingencia...»

El mismo texto podemos encontrar en el Archivo del Registro de la Propiedad. Morella.

El anterior arrendador, Antonio Martí Gracia, debía de atrass 76 cahices, 36 de los cuales se hacía cargo el Sr. Marqués, dejándolos de cobrar, y los 40 restantes los deberá ir abonando Palos en 8 años, a razón de 5 cahices cada año...

Bastante duras nos parecen las condiciones impuestas en el segundo punto o capítulo del instrumento del arriendo. Lo que nos indica que no era tan rentable su arrendamiento para explotar el molino; por lo que cabe pensar que Antonio Martí debió pasar estrecheces y penalidades, tanto que no pudo cumplir con lo pactado, hasta acumular una deuda de 76 cahices.

*Apunte de lo que era la Fábrica de Palos, con firma ilegible.
Archivo Familia Palos. S. XIX.*

Situación que debió estudiar y tener presente Francisco Palos y que no llegó a hacerle desistir de la operación, ya que no cifraba en el molino el éxito de su negocio, sino en la fabricación de hilaturas de lana. Y aquí sí que vio un negocio asegurado.

Dejo para la próxima y última Pincelada de esta Sección la transcripción de los instrumentos notariales de la compra del domicilio útil del Palacio-molino por el mismo Francisco Palos, en 1858 y del dominio directo o pleno dominio a cargo de su hijo D. Domingo Palos Rochela, en 1875.

NOTAS

(1) Arch^o Not. Morella. Not. de La Mata León Casanova Moragrera. A. 1807. en 9, fol. 3 v°.

(2) Se suscitaron algunas dudas sobre dicha escritura, dando motivo a vivir disgustads.

(3) Arch^o Not. Morell. Not. Juan Jovaní. A. 1842, marzo, 1, fol. 46 v° y sigtes.

La Fábrica de Palos, nombre con el que se conoce en la actualidad al recinto de la Torre-molino de los Berga, hacia 1940, antes del gran incendio que la asoló a mediados del pasado siglo.

ÁRBOL GENEALÓGICO

José Palos, fabricante de lanas = M.ª Antonia Eixarch. A. 1807.

Domingo Palos Eixarch = María Guarch Espada.

Pedro, Pascual, Domingo, Francisco, Josefa, Victoria, Teresa Palos Guarch.

Francisco Palos Guarch = Manuela Giner

= Antonia Rochela Polo

= M.^a del Monte Santo Betés

Domingo Palos Rochela = Asunción Monzón Gálvez

Antonio, Dolores, Consuelo Palos Monzón

Antonio Palos Monzón = Estrella Ferreres García

Antonio, Concepción, Domingo, José M.^a, Luis, Asunción Palos Ferreres

José M.ª Palos Ferreres = Rita Michavila Eixarch...

Tortosa, junio del 2004.

J. Eixarch Frasno

GRUP DE DONES ELS TRES RIUS

El grup de dones Els Tres Rius, de Forcall, ha organitzat dos cursets. Un d'informàtica al mes d'octubre, de vint dies de durada, impartit per Juan Carlos, amb la participació d'una vintena de dones de totes les edats, dividides en dos grups. El curs va ser molt participatiu i es va fer a les escoles, on es disposa de varis ordenadors.

L'altre curset, de cuina, amb una durada de vint-i-una hores, ha començat al mes de juny, participant una quinzena de dones. El cuiner del restaurant Casa Roque de Morella, Carlos Gutiérrez, ha estat l'encarregat d'impartir el curs, al local del menjador escolar. Aquest curset ha tingut molt bona acollida, . En cada sessió es fan unes tres receptes, que es degusten al moment, servint de sopar per a les participants.

LA PARRÒQUIA

RÀDIO MIGDIA. LA RÀDIO DE LA PARRÒQUIA DEL FORCALL

El diumenge dia 20 de juny a les 9 del matí començava a sentir-se per les cases del nostre poble una melodia d'una ària de Bach, amb unes paraules de salutació del mossèn de la parròquia que deia així: "Bon dia oients de ràdio migdia, la ràdio de la nostra parròquia. Avui iniciem la nostra emissió en el programa que cada diumenge farem a les 9 del matí que es diu: "Viviu sempre contents." Dies abans vam informar i ajudar a trobar el dial de Ràdio Migdia (107.8 de la FM)

a moltes persones que estaven il·lusionades a seguir el rosari, la missa i altres actes que celebrem a la Parròquia.

L'objectiu d'aquesta ràdio és fer companyia amb la presència de la vida de la nostra parròquia a "1 persona". L'hem sobrepassat, gràcies a Déu és notable les persones que diàriament o els diumenges escolten el programa o els actes religiosos. També durant tot el diumenge la ràdio ofereix música per a tothom, però especialment per als joves.

Hi ha una dita que diu: "Si Mahoma no va a la muntanya, la muntanya va a Mahoma". Molts voldrien venir a l'església però l'edat o la salut no els ho permet. Per tant l'església va a casa de cada persona gran, persona malalta o de cada jove, gràcies a Ràdio Migdia.

Des de la parròquia volem agrair al senyor Jordi Delgado, veí d'Alcanar, l'oferiment que ens va fer d'aquesta emissora i també el treball i la il·lusió que ha tingut perquè a la nostra parròquia hi hagués una ràdio: Ràdio Migdia.

Mossèn Javier

Mossèn Javier i Pilar Viñals en plena activitat radiofònica. Foto: S. Bordàs.

RÀDIO MIGDIA

107.8 DE LA F.M.

HORARI D'EMISSIÓ:

- DIUMENGES:

9h. PROGRAMA PARROQUIAL:

VIVIU SEMPRE CONTENTS

10'45h. SANTA MISSA.

Missa Major pel poble de Déu

ESPAIS MUSICALS DURANT TOT EL DIA

- CADA DIA DE 6'30h. A 7'30h.:
ROSARI I SANTA MISSA
(DISSABTES 1 HORA MÉS TARD)

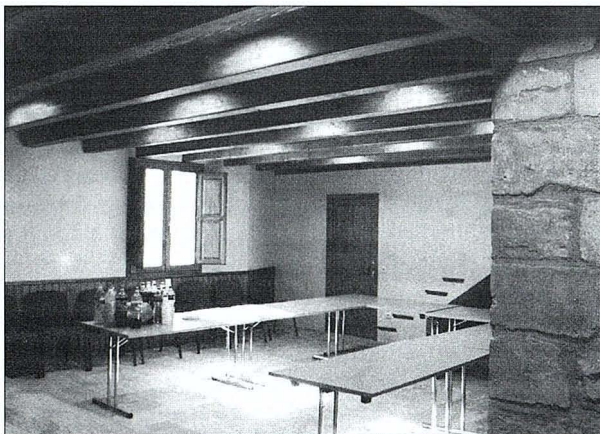
INAUGURACIÓ DEL SALÓ PARROQUIAL

El diumenge 20 de juny, a la missa major, vam agrair a Déu el curs parroquial que hem viscut. Dins de l'eucaristia vam celebrar el sagrament de la Santa Unció que van poder rebre unes 30 persones del poble, majors de 65 anys. Al finalitzar la missa i per arrodonir el curs vam fer la inauguració, amb la seva benedicció, del Saló Parroquial.

Aquesta sala que ha quedat molt digna, està ubicada al damunt de la sagristia i s'hi pot accedir per l'església o pel carrer del Carme. Necessitàvem una sala per fer reunions d'infants, joves i adults, gràcies a Déu l'hem pogut fer amb l'ajuda dels estalvis que la parròquia ja tenia.

Com a rector us animaria a fer ús de la nostra sala tant als qui viviu al poble al llarg de l'any com als qui veniu a l'estiu. Si Déu vol seran moltes les ofertes que la parròquia us farà a nivell de formació cristiana: aprofiteu-les! I també us invito a que continueu estimant i ajudant a la nostra parròquia en les millores que anirem fent.

Mossèn Javier

El nou Saló Parroquial. Foto: S. Bordàs.

22 JOVES DELS PORTS COMENCEM EL CAMÍ A SANTIAGO DE COMPOSTELA

Durant els primers dies del mes de juliol una colla de joves Dels Ports hem començat a fer el camí a Santiago de Compostela. Aquest any hem fer uns 160 Km. Plens d'alegria, d'esforç i d'experiències inoblidables. Del nostre poble hi han participat 7 joves. Tots han coincidit a constatar que el Camí és molt enriquidor.

Destacaria tres aspectes del que ha estat la nostra experiència:

- L'esperit de grup. Sense oblidar la gent que hem conegut pel camí, l'experiència que més ens ha ajudat al nostre camí ha estat el caminar amb companys. Moltes hores de xarrar, de riure, de jugar, de treballar els uns pels altres...; han ajudat a que tots diguéssim que el camí no hauria estat el mateix si l'haguéssim fet sols.

- L'esperit de sacrifici. Tots volem el benestar, però de vegades ens aporta massa comoditat i no ens ajuda a tenir un esperit lluitador. Alguns joves, a la sortida de Roncesvalles i quan ens enfilavem per les primeres muntanyes, es maleïen a ells mateixos per haver vingut. Però poc a poc anaven veient les possibilitats que tenien, amb el seu esforç i l'ajuda del grup, per arribar a la meta.

- L'esperit d'agraïment. La paraula que tots més vam tenir a la boca va ser la de gràcies. Gràcies per l'oportunitat de fer el camí, per la bellesa de la creació, pels qui ens han acollit, per la família que ens ajuda sempre, gràcies perquè algú ens ha donat la vida.

L'any que ve seguirem fent el camí, l'experiència d'aquest any ningú la podrà borrar, al contrari, els propers anys l'augmentarem i farem que altres la puguin tenir. Ens afegim a tots aquells que han dit lloances del Camí també us animem a que busqueu l'oportunitat per fer-lo.

Es forcallans també tenim experiència de fer camí en la rogativa anual a Sant Cristòfol. És un camí curt, però el suficient per viure també l'esperit de grup, de poble unit, que comença a caminar des de l'Església a l'ermita del Sant per viure una jornada de festa i de fe. I l'esperit d'agraïment a Déu i als avantpassats, per l'herència de l'exemple de vida i de tradicions que ens han deixat.

Mossèn Javier

Repartint els rotllos a Sant Cristòfol. Foto: S. Bordàs.

ROTLLOS I ROMERIES

La romeria més popular que se celebra a Forcall és la de Sant Cristòfol de Saranyana, El dia 15 de maig els forcallans van complir amb aquesta tradició. A les vuit del matí va sortir la rogativa del poble, Malauradament, no hi ha gaire gent que s'animi fer la pujada a peu, seria interessant fer un esforç entre tots, per tal de recuperar aquesta saludable costum, que, sens dubte, dona una dimensió diferent a la jornada. Però, per sort, la pista està en bon estat i van ser moltíssims els vehicles que van pujar a l'ermitori. L'ambient va ser molt bo tot el dia, a l'eucaristia, a la benedicció del terme, al repartiment dels rotllos, als jocs al voltant de l'ermitori, al dinar, ... i com que la climatologia va acompanyar, malgrat un petit avis de pluja, la diada va ser perfecta. Una vegada la rogativa va haver baixat i com a cloenda, l'actuació d'un duo al pavelló municipal va acabar d'arrodonir la festa.

El dia 24 d'abril els majorals de Sant Antoni 2004 van tenir la gentilesa de donar el rotllo en el Peiró de Sant Marc. La missa la va oficiar Mossèn Javier.

DESENVOLUPAMENT RURAL SOSTENIBLE DE CINTORRES

Els dies 25, 26 i 27 de juny va tindre lloc a Cintorres la I FIRA DE DESENVOLUPAMENT RURAL SOSTENIBLE DE CINTORRES. Per a dur a terme tota la tasca d'organització es va crear una Junta Firal formada per gent dels diferents sectors i activitats de la població, per tal d'oferir una perspectiva el més variada i completa possible.

La realització de la Fira pretenia donar una visió del que es pot fer en el món rural aprofitant el seus propis recursos i oferir productes de qualitat, des del respecte al propi medi. La nostra

Parada de la Cooperativa Cintorres Aromàtiques. Foto S. Bordàs.

comarca té uns grans valors paisatgístics, de biodiversitat, de patrimoni cultural, etc i es pretenia mostrar diferents vies d'utilització i aprofitament de tots estos recursos com a activitat empresarial i sempre en la via de la sostenibilitat.

D'esta manera en la Fira es van establir diferents seccions que oferien un ventall ampli d'activitats econòmiques: Innovació agropecuària i forestal, turisme rural, qualitat agroalimentària, artesanía, ecotecnologies i tractament de residus, amb la participació de més de 45 expositors. Tambés es van realitzar altres activitats com la Taula Rodona sobre el Futur de la Comarca, activitats per als xiquets, i demostracions d'oficis tradicionals: com es ferra un cavall o com es fan els cordons de les Faixes.

Cada vegada més la paraula sostenibilitat es va aplicant en la comarca, i açò és molt important, ja que cal que la gent estiga conscienciada que el futur dels nostres pobles va per l'aprofitament dels nombrosos recursos que tenim respectant sempre el nostre patrimoni: natural i cultural, com el nostre principal potencial.

Seguint amb el tema de la sostenibilitat, cal recordar que recentment s'ha signat un conveni entre els Ajuntaments de la comarca per començar la tasca d'establiment d'una Agenda 21 comarcal. Una Agenda 21 és com una guia d'accions en la que s'estableix la seua situació actual i les línies de futur i canvis que es volen realitzar, sempre en la línia de sostenibilitat i respecte al medi. De moment el que s'ha fet és adherir-se a la Carta de Aalborg (carta de las ciudades europeas hacia la sostenibilidad).

Anabel Ejarque

Al recinte expositiu es van veure les exposicions «Mon rural a Castelló» i «Els Ports pobles i gent» de Salvador Rabaza i José Ramón Gil, Fundació Caixa Castelló-Bancaixa. «Els Ports Paisatges Humans» de Julio Carbó, Fundació Blasc d'Alagó. «Figures de Ferro» de Perdo Querol. «Restes de dinosaures». «Miniatures de la casa, del camp i dels oficis tradicionals» de Julio Monfort i «Ferramentes de ferro» de la Col·lecció Torrefolch de Paco Membrado, aquests dos últims expositors els podem veure a la fotografia. Foto: S. Bordàs.

DEPORTES

por Fermín Peris

ELS PORTS F. C. ALEVÍN CAMPEÓN DE LIGA

El domingo 23 de mayo, en el campo municipal de Oropesa, al lado mismo del complejo Marina d'Or, el equipo forcallano de Els Ports F. C. con su victoria de 2-8 sobre el equipo local ponía broche final a una gran temporada, y a falta de tres jornadas para finalizar la Liga el equipo se hacía con el título de campeón de Liga. En este partido hay que destacar la presencia de muchos medios de Comunicación, como el Diario «Mediterráneo», la revista especializada en fútbol de toda la provincia «Todo Fútbol», la radio comarcal «Els Ports Ràdio» y el «Canal 56», la televisión de Vinaroz, que cubre la zona norte de la provincia de Castellón, que en su programa del lunes dedicado a los deportes, hizo un amplio reportaje del título conseguido por el equipo alevín. En este partido puede reflejarse lo que ha sido esta temporada para el equipo de Els Ports, a pesar de los inconvenientes, césped artificial y un calor sofocante, donde los locales están más acostumbrados a jugar, un campo con unas medidas mínimas para poder sujetar mejor a nuestros jugadores, un equipo duro y rocoso. Contra todas estas dificultades y otras siempre han salido airoso nuestros jugadores a base de un juego muy disciplinado, muy táctico, con una gran forma física, buscando siempre lo mejor para el equipo, y sobre todo hay que resaltar la gran calidad técnica de estos jugadores que durante toda la temporada no han tenido rival en este grupo de la provincia de Castellón.

Y si no, ahí están las cifras de la temporada: 30 partidos jugados, 29 victorias; 249 goles a favor, sólo 25 en contra, con dos jugadores, Josema, que ha conseguido 99 goles, y Serret, que ha marcado 84 goles.

Trofeo de campeón de liga. Foto: Antoni Eixarch

Esta temporada hay que hacer constar las dificultades que ha tenido el equipo para poder entrenar, porque al llover tanto hubo semanas en las que no se podía entrar al campo de fútbol para entrenar, después también es sabido las obras que se están haciendo en el campo de fútbol, donde después de poner el riego y traer la tierra apropiada se ha sembrado césped para poder tenerlo la temporada que viene, a causa de ello el equipo ha tenido que jugar tres partidos en Morella y los dos últimos en Cincorres. A pesar de todos estos inconvenientes la temporada ha sido perfecta.

El sábado 3 de julio se cerró la temporada con un partido contra el Cabanes en el campo de Cincorres, con todos los jugadores convocados. Al terminar el partido y des

pués de hacerse las fotos oficiales como campeones de Liga, el equipo, con sus padres y aficionados, se desplazaron al ayuntamiento de Forcall donde fueron recibidos por el alcalde que les hizo entrega de la copa de campeones, después la directiva obsequió a jugadores y padres con un aperitivo.

Los éxitos conseguidos por el equipo alevín también han tenido un reflejo en el equipo Cadete, que en el último partido al vencer al Peñíscola subió a la 1.ª Regional. Si en la categoría alevín los equipos están formados por zonas y no se sube ni se baja, en las Categorías Cadete e Infantil, que juegan siempre juntos el mismo días y contra el mismo rival, depende de cómo quede el equipo Cadete, si éste es campeón suben de categoría los dos equipos, no importando lo que hubiese hecho el Infantil. Estas dos categorías el año que viene tendrán que ir a jugar a Castellón, Villarreal, Onda, etc. En estas categorías militan jugadores del Forcall que han contribuido al éxito como Eric, Alberto, Pau, López, Mampel, Wilwer, Jorge, Mario, etc.

También para la próxima temporada, con toda seguridad, se formará un juvenil en el que pueden jugar todos los que terminen de cadetes.

Haciendo un balance de estos dos años de vida del equipo de Els Ports, F. C., si en el aspecto deportivo ha superado todas las previsiones y en el primer año los equipos terminaron en las primeras posiciones, en este segundo han empezado a conseguirse títulos.

*El equipo de fútbol alevín Dels Ports en la recepción a la Sala Capitular del Ayuntamiento de Forcall.
Foto: Antoni Eixarch.*

En otros aspectos, como el de hacer comarca, también ha sido un éxito al unir por medio del fútbol niños de todos los pueblos de la comarca, que con la afición al fútbol conviven durante toda la temporada.

En la categoría benjamín también se disputó un partido amistoso entre los equipos de Forcall y Morella en el campo municipal de Forcall, en un partido muy entretenido y disputado y con un gran ambiente de aficionados, el marcador final fue de 4-3 para el equipo forcallano con tres goles de Roberto.

Fermín Peris

RACÓ POÈTIC

SILENCI

*Quanta sang vessada
d'un vermell rubí.
Quanta gent desesperada
pensant en el temps ,
en que la pau existí.*

*La guerra que mai s'acaba ,
bona no pot ser,
les ciutats va buidant ,
buidant de gent i del bé.*

*La ràbia i la tristor
ens envaeixen a grans passes.
Aquí no hi ha claror
més aviat foscor.*

*Per això hem de fer silenci
recordant aquella mort,
que sempre guarirà
el qui cuida l'amor.*

*Esperem que un verd floreixi,
floreixi de debò.*

Maggie Simpson

Aquest poema, escrit per Núria Pascual Miranda sota el pseudònim de Maggie Simpson, ha estat guardonat amb el 1er. Premi dels Jocs Florals 2004, en la categoria de 10 anys, de l'escola Sant Josep de Gràcia i ha quedat finalista als Jocs Florals del districte de Gràcia, de Barcelona).

El temps

ESTACIÓ METEOROLÒGICA
RIU DE XIVA - FORCALL

Miguel Rodés. Gràfics: Laia Ferrer

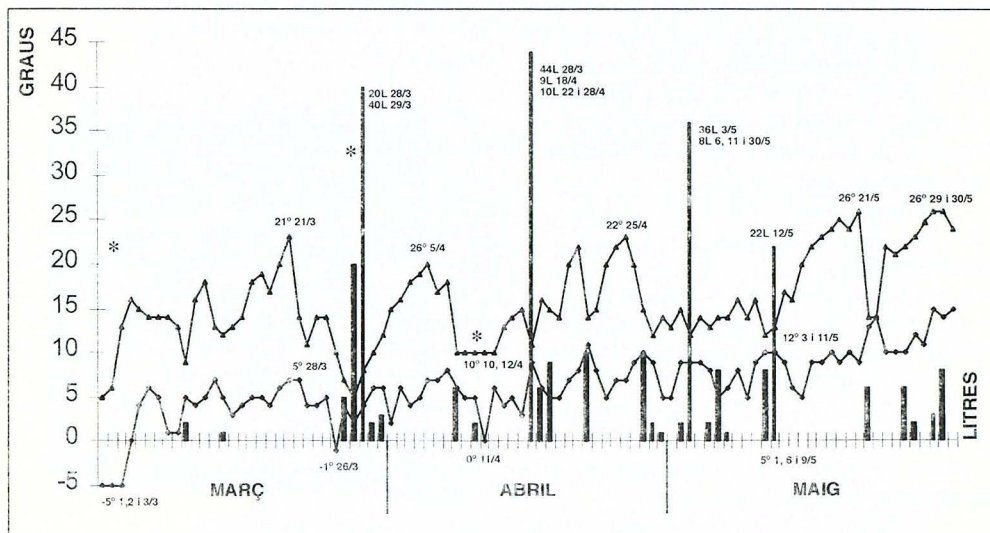

El mes de març va començar nevant i es va acabar nevant, el tres primers dies van ser molt freds, amb mínimes de 5° negatius. Al llarg del mes les temperatures es van anar suavitzant poc a poc, fins a arribar als 23° de màxima del dia 21, però van baixar de cop, i el dia 26 es va arribar a una mínima de 1° negatiu. Al dia següent va nevar sense arribar a cuallar i el dia 28 una capa de 10 cm de neu cobria el terra. Els cinc darrers dies del mes van ser de molta pluja, destacant el 28 amb 20 l/m² i el 29 amb 40 l/m². En total al mes van caure 73 l/m². El vent va bufar fresc i amb ràfegues fortes de l'Oest els dies 22 i 23.

L'abril també va ser molt plujós, amb un total de 90 l/m², destacant el dia 16 amb 44 l/m². La neu, poc habitual a aquestes alçades de l'any, va aparèixer el dia 10, amb nevades al matí i al vespre. El dia següent vam tenir la mínima del mes amb 0°. Les mínimes van ser en general prou fresques, i les màximes molt variables, destacant els 20° dels dies 5, 24 i 27 i els 22° i 23° dels dies 25 i 26. El vent va bufar fort de l'Est el dia 27.

El mes de maig va continuar sent generós en pluges, no va fer falta demanar aigua al cel a la rogativa de Sant Cristòfol. En total es van mesurar 104 l/m² a l'estació meteorològica del Mas de Barberà del riu de Xiva. 12 dies del mes van ser plujosos, destacant el 3 amb 36 l/m² i el 12 amb 22 l/m². Les temperatures van ser moderades, amb unes mínimes de 5° els dies 1, 6 i 9 i unes màximes de 26° els dies 21, 29 i 30. El més destacat de la primavera d'enguany ha estat la pluja, que ha propiciat un ambient humit, un paisatge molt verd i rius i fonts abundants en aigua.

	Mitjana Màxima	Mitjana Mínima	Total Pluja	Màxim Vent
Març	13'1°	3'5°	73 l	Dies 22 i 23 (Cerç)
Abril	15'6°	6'3°	90 l	Dia 27 (Llevant)
Maig	19°	9'4°	104 l	

NOTICIES BREUS

NAIXEMENT

El dia 11 de març va néixer, a Saragossa, María Palos Piquer, filla de Fredi i Paquita.

MATRIMONIS

El dia 1 de maig van contraure matrimoni, a l'església de la Mare de Déu de l'Assumpció de Forcall, Joan Carles Langa Valls i Carmen Omedes Carpio.

El dia 12 de juny van contraure matrimoni, a l'església de la Mare de Déu de l'Assumpció de Forcall, Santiago Milian Moles (de ca Canari) i Maria José Dolz Viñals (de ca Màxim).

DEFUNCIONS

El dia 26 d'abril va morir, a Barcelona, Antonio Pousa Sanmamed (de ca Ceba), als 80 anys d'edat.

El dia 28 de març va morir, a Terrassa, Francisco Giner Prats, als 84 anys d'edat.

El dia 2 de maig va morir, a la Vall d'Uixó, Ricardo Pitarch Villalba, musicòleg, casat amb la forcallana Consuelo Mampel (de ca l'Escolà). Va destacar en la seva activitat musical transcrivint els tocs dels instruments típics de Forcall. La seva passió per la música la ha passat a la seva filla Olga que és una soprano reconeguda internacionalment.

El dia 6 de juny va morir, a Balaguer-Alcoletge, Adelina Castelló Falcó, vídua de Dionisio (antics forners del Forn de la Vila), als 79 anys d'edat.

En pau descansin.

COMUNIONS

Nens i nenes que van fer la primera comunió el dia 23 de maig de 2004 a l'església de Forcall: Gemma Leidy Ros Palos, Angèlica Mª Ros Palos, Cristian Conesa Miralles, Franch Artoia Valero i Diana Martínez Armengot.

El dia 1 de maig va fer la primera comunió Marc Lerma Pesudo, a Vila-real.

El dia 30 de maig va fer la primera comunió Irene Bordàs de la Vega, a l'església dels Pares Caputxins de Sarrià -Barcelona-. El dia 13 de juny va fer la primera comunió María José Guarch Martí, a l'església de Mare de Déu de l'Assumpció de Sorita.

ROBATORI

Els lladres van visitar Forcall els primers dies del mes de juny van intentar robar a l'entitat Bancaixa, a la Plaça Major. No van sortir-se amb la seva gràcies a que un veí del poble els va sorprendre i va avisar a la Guardia Civil. Abans, però ja havien entrat en alguns magatzems emportant-se ferramentes. Van tallar la línia telefònica, i el poble de Forcall va estar mig dia sense servei.

“LA VUELTA” TORNA A LA COMARCA DELS PORTS

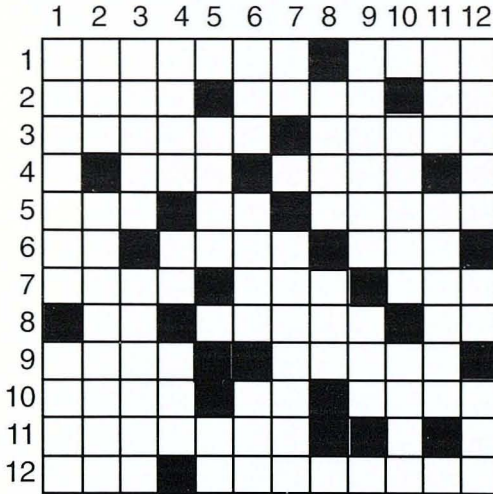
La capital de la nostra comarca tornarà a ser final d'etapa de la Volta Ciclista a Espanya. En concret serà a la cinquena etapa, del dia 8 de setembre, de Saragossa a Morella. Esperem que es pugui repetir l'èxit de l'edició de l'any 2000, en la que tots els aficionats a l'esport de la bicicleta, que son són molts a la comarca, es van donar cita a la ciutat de Morella i a les carreteres d'accés per poder gaudir de l'espectacle que envolta a aquest esport.

TROBADA DE XIQUETS A LA MATA

L'últim cap de setmana de maig La Mata es va convertir en el punt de trobada dels xiquets i xiquetes de la comarca que van celebrar el fi de curs de catequesis. L'any passat la trobada va tenir lloc a Forcall i es pretén anar recorrent els pobles de la comarca. Es va arribar a la Mata després d'una llarga caminada per Porteli, l'Albareda i La Cuba, ies jornades van ser intenses en vivències i activitats, la trobada va concloure amb un dinar comunitari, una paella per 300 persones que van compartir pares, xiquets i catequistes.

CRUCIGARGIS N.º 35

FRANCESC CARCELLER

"Animales Domésticos y/o de compañía"

HORIZONTALES: 1. El primero de los animales que saldrán en el crucigargis. Otro animal. 2. Al revés, de nuevo otro más, éste buen trabajador. Cree, invente. Voz de mando. 3. Este animalito es muy usado para hacer experimentos. Darse cuenta. 4. La primera. Sustancia prohibida para los deportistas. Órgano sexual masculino. Vocal. 5. Al revés, personaje bíblico. Adverbio. Al revés, serpiente de grandes dimensiones, que últimamente se ve con inquietante frecuencia en algunos domicilios. 6. Artículo. Figura geométrica. Al revés, siglas de Grupo agro-rural. 7. Al revés, zona de actuación. Expresarse alegría. Al revés y en plural, pronombre posesivo. 8. Dios del sol. Otro animal; éste en peligro de extinción. Vocal repetida. 9. Nombre vulgar que se le da al profiláctico. Personaje bíblico. 10. Limpie. Preposición. Al revés, otro animal doméstico. 11. Y otro más. Consonante. Vocal. 12. Se atreve. Sujeto al proceso de maceración.

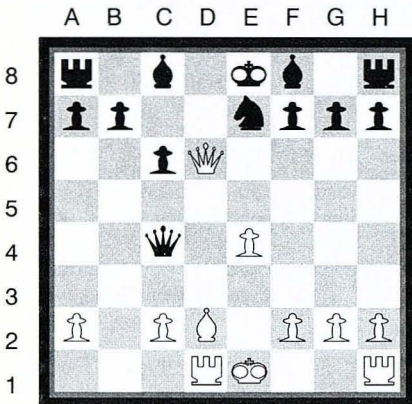
VERTICALES: 1. Ave de compañía muy ruidosa. Este animal no es un ave, y además es de los más silenciosos. 2. Al revés, otra ave. Ostentosos, orgullosos. 3. Famosa torre

Bíblica. Mujer de dudosa reputación. 4. Al revés, otra ave doméstica, que al llegar las navidades comienza a ver su futuro negro... Interjección. Al revés, antorcha. 5. Cincuenta. Juguete. Matrícula española. Al revés, otra matrícula española. 6. Ata. Al revés, recipiente en donde se depositan los votos. Al revés y en inglés, edad, época. 7. Al revés nota musical. Matrícula española. Al revés, pájaro cantarín. 8. Al revés, niño. Altar. Vocal. 9. Nombre de mujer. Metal precioso. Consonante. 10. Vocal. Pechos. No es la misma. 11. Al revés, río suizo. Otro animal exótico, pariente del lagarto. Quinientos. 12. Al revés, el mejor amigo del hombre, (dicen). Símbolo químico. Piadoso.

SOLUCIÓN (sólo horizontales): 1. Caballo. Loro. 2. Acav. Idee. Ar. 3. Cobaya. Notar. 4. A. Epo. Pene. E. 5. Tol. Ya. Notip. 6. Un. Cono. Rag. 7. Aera. Ria. Sut. 8. Ra. Burro. Aa. 9. Goma. Aaron. 10. Asee. En. Otap. 11. Tortuga. R.I. 12. Osa. Macerado.

ESCACS N.º 30

Francesc Carceller i Pérez

PROBLEMA D'ESCACS

LES BLANQUES JUGEN I FAN ESCAC I MAT EN TRES JUGADES.

Encara que les blanques tenen dues peçes de menys, fan el mat per la posició arriscada del seu monarca; aquest es facil...

SOL·LUCIÓ:

1. Dd8. +!! - Rxd8; 2. Aa5+ (veieu que també fa escac amb la torre de "D1" a la descoberta)

2...Re8

3. Td8 escac i mat.

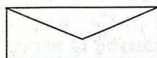
SIGNES: + = Escac; ! = Jugada bona; !! = Jugada molt bona, definitiva; x = Captura de peça.

DANSES I TRADICIONS

“Romeria a Sant Cristòfol”

La rogativa arriba a la petita ermita de Sant Cristofolet, davant del cementeri. Després del respons comença la pujada cap el Peiró de Sant Pere dels Coixos, que és la part més dura de la romeria. Actualment la pujada també es fa en petits grups a peu o en automòbil, al llarg de tot el matí. Foto: Toni García.

APARTAT DE CORREUS, 25140 - 08080 Barcelona
E-mail: coloniaforc@telepolis.com - Fax: 93 211 63 64

BISGARGIS: C/. Bruc, 62, pral., 2.ª - 08009 Barcelona

EDITA: Colònia Forcallano-Catalana. - **REDACCIÓ:** Carmen Ferrer i Sergi Bordás.

IMPRIMEIX: Impremta Gier - C/. Onze de Setembre, 19 - 08860 CASTELLDEFELS (Barna)
Telèfon: 93 665 63 04 - Fax: 93 665 13 96 (Exemplar gratuït)